

WOJEWODA WIELKOPOLSKI

Poznań, 26.08.2019 r.

PS-II.431.5.2.2019.6

Pan
Przemysław Dębski
Burmistrz Pyzdr
Urząd Miejski w Pyzdrach
ul. Taczanowskiego 1
62-310 Pyzdry

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 16 ust. 1, 2 i 4 w związku z art. 6 ust. 4 pkt 3 i art. 2 pkt 1 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. Nr 185, poz. 1092 ze zm.), art. 28 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz. U. z 2017 r., poz. 2234 ze zm.) oraz art. 29 ust. 1 ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz. U. z 2018 r., poz. 2134 ze zm.), kontrolerzy:

- Dominika Ratajska - starszy specjalista w Wydziale Polityki Społecznej Wielkopolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Poznaniu, kierownik zespołu kontrolerów,
- Jacek Mruczyk - starszy specjalista w Wydziale Polityki Społecznej Wielkopolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Poznaniu,
- Marta Maćkowska - inspektor wojewódzki w Wydziale Polityki Społecznej Wielkopolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Poznaniu

przeprowadzili w dniach 12, 13, 18 i 19 czerwca 2019 r. kontrolę w Urzędzie Miejskim w Pyzdrach.

Przedmiot kontroli obejmował prawidłowość prowadzonych postępowań w sprawach o ustalenie prawa do świadczenia wychowawczego.

Kontrolą objęto okres od 1 października 2018 r. do dnia zakończenia kontroli.

Czynności kontrolne prowadzono na podstawie upoważnienia Wojewody Wielkopolskiego nr KN-II.0030.208.2019.1 z 6 czerwca 2019 r. (*dowód: akta kontroli str. 9*).

Kontrolerzy oświadczyli, że nie istnieją okoliczności uzasadniające wyłączenie ich z udziału w ww. kontroli (*dowód: akta kontroli str.10-12*).

W związku z powyższym na podstawie art. 47 ustawy o kontroli w administracji rządowej przekazuję niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Funkcjonowanie jednostki kontrolowanej w obszarze zakreślonym przedmiotem kontroli oceniono pozytywnie, pomimo stwierdzonych uchybień i nieprawidłowości.

W trakcie kontroli ustalono, co następuje.

Zgodnie z art. 53 ust. 1 ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci, zwanej dalej ustawą, organy gminy i województwa zostały zobowiązane, w terminie do dnia wejścia w życie ustawy, wyznaczyć lub utworzyć jednostki organizacyjne właściwe do realizacji zadań z zakresu świadczenia wychowawczego.

Uchwałą Nr XII/116/16 z dnia 23 marca 2016 roku Rada Miejska w Pyzdrach wyznaczyła Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pyzdrach (zwany w dalszej części także „ośrodkiem”, „MGOPS”, „jednostką realizującą zadanie”) jako jednostkę organizacyjną właściwą do realizacji zadań z zakresu świadczenia wychowawczego (*dowód: Załącznik nr 1*).

Ponadto, Uchwałą Nr XIII/117/16 Rady Miejskiej w Pyzdrach z dnia 23 marca 2016 roku został nadany statut Miejsko-Gminnemu Ośrodkowi Pomocy Społecznej w Pyzdrach, w którym wskazano, że MGOPS realizuje zadania na podstawie m.in. ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (*dowód: Załącznik nr 1*).

Następnie Zarządzeniem Nr 7/2016 Kierownika Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pyzdrach z dnia 30 marca 2016 roku w sprawie nadania Regulaminu Organizacyjnego Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pyzdrach, zwanego dalej regulaminem, w strukturze organizacyjnej ośrodka wyodrębniono stanowisko pracy referenta ds. świadczeń wychowawczych (rozdział II § 4 regulaminu). Jednocześnie w rozdziale VII § 10 regulaminu w ramach zadań wspólnych dla wszystkich pracowników ośrodka zostało wymienione prowadzenie postępowań zgodnie z regulacjami dotyczącymi m.in. procedury ustalenia prawa do świadczenia wychowawczego. W szczegółowym zakresie działania ośrodka, wyznaczonym w rozdziale VIII § 13 regulaminu, wśród zadań jednostki ujęto przyznawanie i wypłacanie świadczeń przewidzianych m.in. w ustawie o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (*dowód: Załącznik nr 3*).

Do zadań pracowników ośrodka, zajmujących się w okresie objętym kontrolą ustaleniem prawa do świadczenia wychowawczego, które to zadania zgodnie z rozdziałem II § 4 regulaminu zostały określone przez kierownika ośrodka w szczegółowych zakresach czynności dla poszczególnych stanowisk, należą m.in.:

- udzielanie informacji na temat zasad przyznawania świadczenia wychowawczego,
- przyjmowanie wniosków, kompletowanie dokumentacji oraz prowadzenie postępowań w sprawach o przyznanie świadczeń wychowawczych,
- pozyskiwanie dokumentów z Centralnego Systemu Informatycznego Zabezpieczenia Społecznego,
- prowadzenie ewidencji wniosków,
- weryfikacja przyjętych wniosków o przyznanie prawa do świadczenia wychowawczego,
- wprowadzanie danych z wniosków do systemu informatycznego,
- przygotowanie decyzji administracyjnych, postanowień, zaświadczeń i pism z zakresu świadczenia wychowawczego,
- prowadzenie dokumentacji świadczeniobiorców,
- sporządzanie list wypłat świadczeń wychowawczych,
- współpraca z wnioskodawcami, instytucjami i organizacjami w zakresie pozyskiwania i sprawdzania dokumentacji niezbędnej do przyznania prawa do powyższego świadczenia (*dowód: Załącznik nr 1*).

Zgodnie z art. 10 ust. 1 ustawy postępowanie w sprawie świadczenia wychowawczego prowadzi organ właściwy, którym w myśl art. 2 pkt 11 ww. ustawy jest wójt, burmistrz lub prezydent miasta właściwy ze względu na miejsce zamieszkania osoby ubiegającej się o świadczenie wychowawcze lub otrzymującej świadczenie wychowawcze.

Na podstawie art. 10 ust. 2 wskazanej ustawy organ właściwy może, w formie pisemnej, upoważnić m.in. kierownika ośrodka pomocy społecznej, a także inną osobę na wniosek

kierownika ośrodka pomocy społecznej do prowadzenia postępowań w sprawach świadczenia wychowawczego, a także do wydawania decyzji w tych sprawach.

Zarządzeniem nr IX/16 z dnia 23 marca 2016 r. Burmistrz Pyzdr, czyli organ właściwy w sprawach o ustalenie prawa do świadczenia wychowawczego w Gminie Pyzdry, upoważnił Beatę Kruszkę - Kierownika Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pyzdrach do prowadzenia postępowań w sprawach świadczenia wychowawczego, a także do wydawania w tych sprawach decyzji. Następnie Burmistrz Pyzdr udzielił imiennych upoważnień dwóm pracownikom ośrodka, zajmującym się świadczeniami – zarządzeniem nr XII/16 z dnia 1 kwietnia 2016 r. jeden z zatrudnionych w ośrodku referentów upoważniony został do prowadzenia postępowań w sprawach świadczenia wychowawczego, a także do wydawania w tych sprawach decyzji, natomiast zarządzeniem nr X/17 z dnia 3 kwietnia 2017 r. kolejny referent upoważniony został do prowadzenia postępowań w sprawach świadczenia wychowawczego (*dowód: Załącznik nr 1*).

Kontrolą objęto 44 sprawy o ustalenie prawa do świadczenia wychowawczego na okres zasiłkowy 2018/2019, co stanowi 51 % spraw o ustalenie prawa do świadczenia wychowawczego na ww. okres, w ramach postępowań wszczętych na podstawie wniosków, które wpłynęły do ośrodka od 1 października 2018 r. do 12 czerwca 2019 r. (*dowód: akta kontroli str. 13-18*).

Dokumentację spraw, wchodzących w skład skontrolowanej próby, sprawdzono pod względem zasadności przyznania lub odmowy przyznania prawa do świadczenia wychowawczego, terminowości wydawania decyzji w sprawach o ustalenie prawa do świadczenia wychowawczego oraz sposobu i trybu postępowania w zakresie przyznawania tego świadczenia.

Ustalenie prawa do świadczenia wychowawczego i jego wypłata każdorazowo następowały na wniosek osób, wchodzących w skład grupy, zdefiniowanej w art. 13 ust. 1 ustawy.

We wszystkich skontrolowanych przypadkach świadczenie wychowawcze zostało przyznane wnioskodawcom, którzy spełniali warunki określone w art. 1 ust. 2 ustawy, w związku z zawartymi w dalszej części tekstu ustawy zasadami ujętymi w art. 4 ust. 2 i 3.

Świadczenie wychowawcze przyznawano w prawidłowej wysokości 500,00 zł miesięcznie na dziecko w rodzinie, tj. zgodnie z art. 5 ust. 1 ustawy.

W przypadkach, w których narodziny dziecka w danej rodzinie albo ukończenie przez dziecko 18. roku życia następowały w trakcie danego miesiąca, pracownicy MGOPS prawidłowo ustalali kwotę świadczenia wychowawczego przysługującą za niepełny miesiąc, dzieląc kwotę tego świadczenia przez liczbę wszystkich dni kalendarzowych w tym miesiącu, następnie mnożąc otrzymaną kwotę przez liczbę dni kalendarzowych, za które świadczenie przysługiwało, a końcowy wynik zaokrąglając do 10 groszy w górę, zgodnie z wytycznymi zawartymi w art. 5 ust. 2 ustawy.

Przy ustalaniu prawa do świadczenia wychowawczego na pierwsze dziecko oceniano czy spełniony został warunek wynikający z art. 5 ust. 3 ustawy, tj. czy dochód rodziny w przeliczeniu na osobę nie przekracza kwoty 800,00 zł, a następnie na tej podstawie wydawano decyzję przyznającą lub odmawiającą przyznania świadczenia.

Ponadto stwierdzono, że w sytuacjach wystąpienia utraty dochodu przez członka rodziny w roku kalendarzowym poprzedzającym okres, na jaki ustalano prawo do świadczenia wychowawczego, lub po tym roku, przy ustalaniu dochodu stosowano zapisy art. 7 ust. 1 ustawy, z uwzględnieniem warunku zawartego w art. 3a ustawy.

Analogicznie, w sytuacjach wystąpienia uzyskania dochodu przez członka rodziny w roku kalendarzowym poprzedzającym okres, na jaki ustalano prawo do świadczenia

wychowawczego, lub po tym roku, przy ustalaniu dochodu stosowano zapisy art. 7 ust. 2 i 3 ustawy, z uwzględnieniem warunku zawartego w art. 3a ustawy.

Prawo do świadczenia ustalano z zachowaniem terminów wskazanych w art. 21 ust. 5a, 5b oraz 5c ustawy.

Prawo do świadczenia wychowawczego każdorazowo przyznawane było decyzją administracyjną.

Decyzje o przyznaniu lub odmowie przyznania prawa do świadczenia, doręczane były stronom za pośrednictwem poczty (za zwrotnym potwierdzeniem odbioru) lub odbierane były przez strony osobiście, w siedzibie ośrodka, z uwzględnieniem wymogów art. 39, art. 42 § 1 i 2 oraz art. 46 § 1 ustawy z 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2018 r., poz. 2096 ze zm.), zwanej dalej k.p.a.

Wydane decyzje administracyjne zawierały wszystkie części składowe wyszczególnione w art. 107 § 1 k.p.a.

Sposób i tryb postępowania w zakresie przyznania świadczenia wychowawczego.

W każdym przypadku postępowanie w sprawie ustalenia prawa do świadczenia wychowawczego zostało wszczęte na wniosek strony. W poddanych kontroli sprawach, zgromadzona dokumentacja zawierała m.in. prawidłowo wypełnione wnioski, uzupełnione danymi wymaganymi do ustalenia prawa do świadczenia, które określa art. 13 ust. 3 ustawy.

W przypadku ubiegania się o prawo do świadczenia wychowawczego na pierwsze dziecko, do wniosku dołączano również, zgodnie z zapisami art. 13 ust. 4 pkt 1 i 2 ustawy, zaświadczenia i oświadczenia konieczne do oceny sytuacji dochodowej wnioskodawcy i członków jego rodziny w roku kalendarzowym poprzedzającym okres, na jaki ustalano prawo do świadczenia wychowawczego. Ponadto załączniki do wniosków stanowiły także inne zaświadczenia lub oświadczenia oraz dowody niezbędne do ustalenia prawa do świadczenia wychowawczego, włączone do dokumentacji na podstawie art. 13 ust. 4 pkt 3, takie jak prawomocne orzeczenia sądu orzekające rozwód lub separację oraz inne dokumenty potwierdzające spełnianie warunków do przyznania lub ustalenia wysokości świadczenia wychowawczego będącego przedmiotem wniosku.

Gdy w danej sprawie miała miejsce utrata dochodu lub uzyskanie dochodu przez członków rodziny, w aktach sprawy znajdowały się niezbędne dokumenty (np. oświadczenia, świadectwa pracy, umowy o pracę), poświadczające wystąpienie utraty lub uzyskania dochodu oraz ich wysokość, zgodnie z art. 13 ust. 16 ustawy.

Wszystkie poddane kontroli decyzje przyznające świadczenie wychowawcze zawierały informacje dotyczące terminu wypłaty przyznanego świadczenia, zgodnie z wytycznymi art. 21 ustawy.

W przypadkach, gdy na podstawie posiadanych informacji organ właściwy stwierdzał, iż wnioskodawca lub członek rodziny wnioskodawcy przebywał poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej w państwie, w którym mają zastosowanie przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego, to zgodnie z art. 16 ust. 1 ustawy przekazywał on wniosek wraz z dokumentami wojewodzie - taka sytuacja miała miejsce w przypadku sześciu ze skontrolowanych spraw, ujętych pod poz. 2, 3, 9, 13.2, 19 i 27, w których postąpiono zgodnie ze wskazaniem zawartymi w przytoczonym. artykule ustawy (*dowód: Załącznik nr 2*).

W wyniku kontroli stwierdzono następujące nieprawidłowości oraz przyczyny i skutki ich powstania:

1. W podstawach prawnych skontrolowanych decyzji nie zostały uszczegółowione zapisy:

- art. 1 ustawy – w sprawach ujętych w tabeli w Załączniku nr 2 pod pozycjami: 1, 4-8, 10-13.1, 14-18.2, 20-26, 28-31, 33-36.1 oraz 37-44,
- art. 5 ustawy – w sprawach ujętych w tabeli w Załączniku nr 2 pod pozycjami: 1, 4-8, 10-13.1, 14-18.2, 20-26, 28-31 oraz 33-44,
- art. 7 ustawy – w sprawach ujętych w tabeli w Załączniku nr 2 pod pozycjami: 1, 5-8, 11-13.1, 14-18.2, 20-26, 28-31 oraz 33-44,
- art. 13 ustawy – w sprawach ujętych w tabeli w Załączniku nr 2 pod pozycjami: 1, 4-8 oraz 10,
- art. 18 ustawy – w sprawach ujętych w tabeli w Załączniku nr 2 pod pozycjami: 1, 4-8, 10-13.1, 14-18.2, 20-26, 28-31 oraz 33-44,
- art. 20 ustawy – w sprawach ujętych w tabeli w Załączniku nr 2 pod pozycjami: 1, 4-8, 10-13.1, 14-18.2, 20-26, 28-31, 33-36.1 oraz 37-44,
- art. 21 ustawy – w sprawach ujętych w tabeli w Załączniku nr 2 pod pozycjami: 1, 4-8, 10-13.1, 14-18.2, 20-26, 28-31, 33-36.1 oraz 37-44.

W podstawach prawnych decyzji powoływano się także na artykuły ustawy, które nie miały zastosowania w konkretnych sprawach. Bez uwzględnienia indywidualnej sytuacji wnioskodawców w decyzjach cytowano zapisy:

- art. 1 ust. 2 i 3, określającego osoby uprawnione – w sprawie opisanej pod pozycją 36.2,
- art. 2, zawierającego objaśnienie pojęć stosowanych w ustawie – w sprawach opisanych pod pozycjami 1, 4-8, 10-13.1, 14-18.2, 20-25 oraz 36.2,
- art. 4 ust. 2 i 3, wskazującego na krąg osób z otoczenia dziecka, które są uprawnione do świadczenia na to dziecko – w sprawie opisanej pod pozycją 36.2,
- art. 7, dotyczącego sposobu ustalania i weryfikowania dochodu rodziny, z uwzględnieniem sytuacji utraty lub uzyskania dochodu – w sprawach opisanych pod pozycjami 4 i 10,
- art. 8, definiującego okoliczności, w których świadczenie nie przysługuje – w sprawach opisanych pod pozycjami 1, 4-8, 10-13.1, 14-18.2, 20-26, 28-31 oraz 33-44,
- art. 13, w zakresie dotyczącym procedury składania wniosku o świadczenie – w sprawach opisanych pod pozycjami 11-13.1, 14-18.2, 20-26, 28-31 oraz 33-44,
- art. 15, określającego okoliczności przeprowadzenia rodzinnego wywiadu środowiskowego – w sprawach opisanych pod pozycjami 1, 4-8, 10-13.1, 14-18.2, 20-26, 28-31 oraz 33-44,
- art. 20, w zakresie wytycznych dotyczących reakcji organu w przypadku powzięcia informacji o wystąpieniu okoliczności mających wpływ na prawo do świadczenia – w sprawie opisanej pod pozycją 36.2,
- art. 21, wyznaczającego terminy składania wniosków o ustalenie prawa do świadczenia – w sprawie opisanej pod pozycją 36.2,
- art. 22, opisującego postępowanie w przypadkach zbiegu prawa rodziców – w sprawach opisanych pod pozycjami 1, 4-8, 10-13.1, 14-18.2, 20-26, 28-31 oraz 33-44,
- art. 25, dotyczącego przypadków nienależnie pobranego świadczenia – w sprawach opisanych pod pozycjami 1, 4-8, 10-13.1, 14-18.2, 20-26, 28-31 oraz 33-44,
- art. 28, zawierającego odesłanie do k.p.a.- w sprawach 1, 4-8, 10-13.1, 14-18.2, 20-26, 28-31 oraz 33-44

(dowód: Załącznik nr 2).

W sprawach opisanych pod pozycjami 1, 4-8, 10-13.1, 14-18.2, 20-26, 28-31 oraz 33-44 w podstawach prawnych decyzji powoływano całą treść rozporządzenia Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 27 lipca 2017 r. w sprawie sposobu i trybu postępowania w sprawach o przyznanie świadczenia wychowawczego oraz zakresu

informacji, jakie mają być zawarte we wniosku, zaświadczeniach i oświadczeniach o ustalenie prawa do świadczenia wychowawczego (Dz. U. z 2017 r., poz. 1465), zwanego dalej rozporządzeniem, bez wskazywania konkretnych paragrafów mających zastosowanie w sprawach (*dowód: Załącznik nr 2*).

W podstawach prawnych decyzji, wydanych w sprawach ujętych pod pozycjami 1, 4-8, 10-13.1, 14-18.2, 20-26, 28-31 oraz 33-44, powoływano także zapisy ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2018 r., poz. 2220 ze zm.), zwanej dalej ustawą o świadczeniach rodzinnych. Ustawa o świadczeniach rodzinnych zawiera definicję dochodu, którą stosuje się również podczas ustalania prawa do świadczenia wychowawczego na pierwsze dziecko, zgodnie z art. 2 ust. 1 ustawy, jednak podstawą wydania decyzji w takich przypadkach jest właśnie ww. artykuł z ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (*dowód: Załącznik nr 2*).

Brak uściślenia, co do konkretnych ustępów artykułów, stanowiących podstawę prawną, dla decyzji wydanych w poszczególnych sprawach, powoływanie się na artykuły nie mające zastosowania w wymienionych sprawach, cytowanie całej treści rozporządzenia lub powoływanie w podstawach prawnych decyzji ustalających prawo do świadczenia wychowawczego przepisów ustawy o świadczeniach rodzinnych - w odniesieniu do ww. pozycji zawartych w tabeli w Załączniku nr 2 - został wyjaśniony przez kierownika MGOPS następująco: „Postępowano zgodnie ze wskazaniem radcy prawnego obsługującego nasz Ośrodek, dotyczącymi treści podstawy prawnej w zakresie ustaw i rozporządzenia” (*dowód: Załącznik nr 4*).

Podczas przygotowywania decyzji w indywidualnych sprawach wnioskodawców, posługiwano się szablonami, utworzonymi wcześniej dla różnego typu decyzji, powielanymi w kolejnych sprawach, co często skutkowało brakiem uwzględnienia specyfiki danej sprawy i brakiem respektowania konieczności dostosowania podstawy prawnej do konkretnej, indywidualnej sytuacji życiowej wnioskodawcy.

2. W sprawach ujętych w Załączniku nr 2 pod pozycjami 1, 5-8, 14-18.2, 22, 29-31, 33, 35-36.1, 38 oraz 40-42, w uzasadnieniach wydawanych decyzji, stosowano sformułowanie: „Z treści złożonego wniosku wynika, że Pan/i wnioskuje o ustalenie prawa do świadczenia wychowawczego na dziecko w wieku poniżej 18 roku życia, co oznacza, iż organ właściwy ma obowiązek weryfikować, czy w odniesieniu do rodziny osoby ubiegającej się o świadczenie spełnione zostało kryterium dochodowe”. Taki zapis sugeruje, że istnieje konieczność, by organ właściwy każdorazowo weryfikował spełnianie kryterium dochodowego, a więc w przypadku wszystkich spraw, w których wnioskodawca ubiega się o ustalenie prawa do świadczenia na dziecko/dzieci mające mniej niż 18 lat. Jest to sprzeczne z zasadami określonymi w art. 5 ust. 3 i 4 ustawy, wyznaczającymi sposób postępowania organu w sytuacji złożenia przez wnioskodawcę wniosku na pierwsze dziecko w rodzinie. W wyżej wymienionym artykule ustanowiono kryterium dochodowe, do którego ma odwoływać się organ, w trakcie ustalania prawa do świadczenia na pierwsze dziecko w rodzinie. Biorąc pod uwagę cały tekst ustawy, na konieczność weryfikowania dochodu rodziny w przeliczeniu na osobę wskazano jedynie w sytuacjach opisanych we wspomnianym artykule, a więc w przypadkach w których wnioskodawca ubiega się o świadczenie na pierwsze dziecko. W przedłożonych wyjaśnieniach kierownik jednostki realizującej zadanie poinformował, że „treść uzasadnienia decyzji do świadczenia wychowawczego została przygotowana przez radcę prawnego” (*dowód: Załącznik nr 4*).
3. W przypadku wniosków na dzieci, których data narodzin przypadła w trakcie miesiąca, w którym osoby uprawnione składały na nie wniosek lub które kończyły 18 rok życia w trakcie okresu świadczeniowego, na jaki ustalane było prawo do świadczenia, co miało miejsce w sprawach opisanych pod pozycjami 1, 4-5, 8, 10, 16 i 20 w tabeli, kwoty

świadczenia przysługującego za niepełny miesiąc obliczano z różnicą na poziomie kilkudziesięciu groszy względem kwot obliczonych w trakcie czynności kontrolnych (*dowód: Załącznik nr 2*). Kierownik MGOPS wyjaśnił, że „Kwoty świadczeń za niepełny miesiąc zostały wygenerowane z systemu EZAR+ (system komputerowy obsługujący SW)”, z którego korzysta ośrodek (*dowód: Załącznik nr 4*).

4. W uzasadnieniach decyzji wydanych w sprawach ujętych pod pozycjami 1, 4-5, 8, 10, 17, 20 i 34, w przypadku których w okresie, na jaki ustalano prawo do świadczenia na dane dziecko, miały miejsce jego narodziny lub ukończenie przez nie 18 roku życia, brakuje informacji o powodach przyznania świadczenia w kwocie niższej niż wskazana w art. 5 ust. 1 ustawy, czyli 500,00 zł miesięcznie na dziecko (*dowód: Załącznik nr 2*). Kierownik ośrodka przedstawił w tym zakresie wyjaśnienia, że „Brak informacji w uzasadnieniu o powodach przyznania świadczenia za niepełny miesiąc wynika z faktu, iż uznaliśmy za wystarczające podanie kwoty świadczenia wychowawczego w sentencji decyzji” (*dowód: Załącznik nr 4*)
5. W sentencji decyzji, w sprawie opisanej pod pozycją 1 w Załączniku nr 2, jako datę do której zostało przyznane świadczenie na kolejne dziecko wskazano 30.06.2019 r., podczas kiedy w trakcie czynności kontrolnych, na podstawie zgromadzonej w tej sprawie dokumentacji, stwierdzono że brakuje przesłanek do skrócenia okresu przysługiwania świadczenia na to dziecko względem daty zakończenia okresu świadczeniowego, wyznaczonej przez art. 18 ust. 1 ustawy, która w okresie świadczeniowym 2018/2019 przypada na 30.09.2019 r. Kierownik jednostki realizującej zadanie poinformował, że „Błąd w treści sentencji decyzji [...] wynika z oczywistej omyłki pisarskiej” (*dowód: Załącznik nr 4*).
6. W sprawie odnotowanej pod pozycją 5, w sentencji decyzji orzeczono o przyznaniu świadczenia na dziecko kolejne na okres od 2 stycznia 2019 r., czyli od dnia narodzin tego dziecka, do 31 stycznia 2019 r., płatnego jednorazowo w pomniejszonej kwocie, oraz o przyznaniu świadczenia na okres od 1 lutego 2019 r. do 30 września 2019 r., w pełnej kwocie. W decyzji wymienione zostały dwa okresy, każdy z osobna, na które przyznano świadczenie. Brakuje wskazania całkowitego okresu, na który ustalono prawo do świadczenia, w celu dopełnienia wymogu zawartego w art. 18 ust. 2 ustawy, z następującą dopiero po tak skonstruowanej sentencji informacją o kwocie świadczenia przysługującej za niepełny miesiąc oraz kwocie świadczenia przysługującej w kolejnych miesiącach (*dowód: Załącznik nr 2*). W przedstawionych wyjaśnieniach kierownik MGOPS stwierdził, że „Niewłaściwie sformułowano zapis dotyczący okresu przyznania świadczenia” (*dowód: Załącznik nr 4*).
7. W sprawie wymienionej pod pozycją 13.2. w Załączniku 2 wydaną decyzją uchylono prawo do świadczenia, zamiast dokonania uchylecia ostatecznej decyzji administracyjnej, co byłoby zgodne z art. 27 ust. 1. Kierownik ośrodka, w odniesieniu do wymienionej wyżej pozycji z tabeli, wyjaśnił: „Dokonano błędu pisarskiego, jest: uchylenie prawa do świadczenia wychowawczego, winno być: uchylenie decyzji” (*dowód: Załącznik nr 4*).
8. W sprawie opisanej w tabeli pod pozycją 18.1. w sentencji decyzji znalazł się zapis przyznający świadczenie na dziecko od 15 grudnia 2018 r., chociaż z dokumentacji załączonej do akt sprawy wynikało, że narodziny wspomnianego dziecka przypadły na dzień 13 grudnia 2018 r. Pomimo wskazania w sentencji decyzji jako daty, od której przysługuje świadczenie, dnia 15 grudnia 2018 r., kwota świadczenia przysługująca za wspomniany miesiąc została obliczona z przyjęciem, zgodnie ze stanem faktycznym, dnia narodzin dziecka, tj. 13 grudnia 2018 r., jako daty początkowej okresu, na który ustalono prawo do świadczenia. Ponadto, nie podano dokładnej, dziennej daty, do której przyznano prawo do świadczenia, a jedynie wskazano miesiąc, chociaż w art. 18 ust. 1 ustawy sformułowana jest zasada, że prawo do świadczenia ustalane jest na okres od dnia

1 października do dnia 30 września roku następnego, z zastrzeżeniem że prawo to ustala się nie wcześniej niż od dnia m.in. urodzenia się dziecka, co określa art. 18 ust. 2 ustawy (*dowód: Załącznik nr 2*). Kierownik jednostki realizującej zadanie poinformował, że w wydanej decyzji wystąpił błąd pisarski - „[...] jest: 15.12.2018, winno być 13.12.2018” (*dowód: Załącznik nr 4*). Opisany wyżej błąd zawarty w sentencji decyzji, dotyczący daty, od której ustalono prawo do świadczenia dla wnioskodawcy, nie miał wpływu na wysokość kwoty przyznanego świadczenia. Jednocześnie należy zauważyć, że rozstrzygnięcie zawarte w sentencji jest jednym z najistotniejszych elementów decyzji administracyjnej i winno zostać skonstruowane w sposób dokładny i jednoznaczny. Brak wskazania w decyzji dokładnej daty utraty przez osobę uprawnioną prawa do świadczenia, powoduje, iż taka decyzja nie jest dostatecznie precyzyjna.

9. W tej samej sprawie ujętej w Załączniku nr 2 pod pozycją 18.1., w podstawie prawnej wydanej decyzji, powołano się na nieaktualne, niezgodne ze stanem na dzień wydania decyzji, rozporządzenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 18 lutego 2016 r. w sprawie sposobu i trybu postępowania w sprawach o świadczenie wychowawcze (Dz. U. 2016, poz. 214), zamiast wspomnianego wyżej, w punkcie 1, Rozporządzenia Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 27 lipca 2017 r. w sprawie sposobu i trybu postępowania w sprawach o przyznanie świadczenia wychowawczego oraz zakresu informacji, jakie mają być zawarte we wniosku, zaświadczeniach i oświadczeniach o ustalenie prawa do świadczenia wychowawczego. W przedłożonych wyjaśnieniach kierownik jednostki realizującej świadczenie wychowawcze poinformował, że w podstawie prawnej decyzji „Mylnie przytoczono rozporządzenie z 2016 r., które przestało obowiązywać” (*dowód: Załącznik nr 4*).
10. W sprawie opisanej w tabeli pod pozycją 22 na pierwszej stronie wniosku o ustalenie prawa do świadczenia, datę wpływu do ośrodka odnotowano w sposób nieczytelny, z prawdopodobnym błędem w zakresie miesiąca złożenia wniosku (*dowód: Załącznik nr 2*). Zgodnie z art. 61 § 1 k.p.a. postępowanie administracyjne wszczynają się na żądanie strony lub z urzędu, jednocześnie art. 61 § 3 k.p.a. jako datę wszczęcia postępowania na żądanie strony wskazuje dzień doręczenia żądania organowi administracji publicznej. W celu dopełnienia wymogu zawartego w art. 18 ust. 2 ustawy, określającego miesiąc, w którym do organu wpłynął wniosek z prawidłowo wypełnionymi dokumentami, jako miesiąc, od którego począwszy ustala się prawo do świadczenia, jak również w celu dochowania terminów określonych w art. 35 § 1 i 3 k.p.a. oraz art. 21 ust. 4-5c ustawy, istotna jest wiedza o dokładnej dacie wpływu wniosku do jednostki, skonkretyzowana co do dnia, miesiąca oraz roku. Kierownik MGOPS wyjaśnił, że błąd w zapisie daty przyjęcia wniosku jest wynikiem omyłki pisarskiej (*dowód: Załącznik nr 4*).
11. W aktach sprawy wymienionej pod pozycją 42 w Załączniku nr 2 stwierdzono brak dokumentów potwierdzających datę utraty dochodu osiągniętego przez jednego z członków rodziny, którzy zostali wykazani we wniosku o ustalenie prawa do świadczenia, z pracy wykonywanej u jednego z pracodawców. Zgodnie z art. 13 ust. 16 ustawy, w sytuacjach utraty dochodu do wniosku należy dołączyć dokumenty potwierdzające wystąpienie utraty oraz jej wysokość. Kierownik ośrodka udzielił wyjaśnienia: „Utrata została dokonana na podstawie wygenerowanych informacji z systemu CSIZS-ZUS, a nie na podstawie świadectwa pracy lub umowy zlecenia itp.” (*dowód: Załącznik nr 4*), czyli dokumentów które wnioskodawca dostarczyłby osobiście.
12. W sprawie opisanej w tabeli pod pozycją 43, która została wszczęta na wniosek o ustalenie prawa do świadczenia wychowawczego na kolejne dziecko, do akt zostało dołączone oświadczenie o dochodach niepodlegających opodatkowaniu, co jest wbrew zasadzie określonej w art. 13 ust. 17 ustawy, wymieniającej tego rodzaju dokument, wśród różnych typów dokumentów, których nie dołącza się do wniosku w przypadku, gdy

wnioskodawca nie ubiega się o przyznanie świadczenia wychowawczego na pierwsze dziecko (*dowód: Załącznik nr 2*). Kierownik jednostki realizującej zadanie poinformowała, że podczas przyjmowania wniosku o ustalenie prawa do świadczenia na kolejne dziecko, na podstawie którego nie weryfikuje się spełniania kryterium dochodowego, błędnie pobrano od wnioskodawcy oświadczenie o dochodach niepodlegających opodatkowaniu (*dowód: Załącznik nr 4*).

Biorąc pod uwagę oceny zawarte w wystąpieniu pokontrolnym wnoszę o:

1. Powoływanie w podstawie prawnej decyzji, wydawanych na podstawie art. 13a ust. 1 ustawy, aktualnych przepisów prawa formalnego i materialnego, które mają zastosowanie w rozpatrywanej sprawie, wraz z podaniem odpowiedniego ustępu i litery danej regulacji.
2. Dochowanie szczególnej staranności w zakresie zapisu dat, wyznaczających okres przysługiwania świadczeń na dane dzieci, tak aby informacja przekazywana wnioskodawcom w tym przedmiocie, była zgodna z ustaleniami dokonanyymi przez organ realizujący zadanie i przyjętymi przez ten organ jako podstawa do obliczeń wysokości świadczeń i okresów, w jakich będą one wypłacane.
3. Ustalania prawa do świadczenia wychowawczego zgodnie z zapisami art. 18 ust. 2, czyli ze wskazywaniem całkowitego okresu, na który w danej sprawie przyznano świadczenie.
4. Dochowywanie szczególnej staranności podczas redagowania uzasadnień decyzji, wydawanych na podstawie art. 13a ust. 1 ustawy, w taki sposób by informacje w nich zawarte były zgodne z treścią przepisów ustawy.
5. Dostosowywanie treści uzasadnień decyzji, wydawanych na podstawie art. 13a ust. 1 ustawy, do indywidualnej sytuacji wnioskodawców oraz sporządzanie uzasadnień w taki sposób, by wyczerpująco i przekonująco wskazywały one na przesłanki, jakimi kierował się organ wydający dane rozstrzygnięcie w konkretnej sprawie.
6. Dochowanie szczególnej staranności podczas oznaczania dat wpływu wniosków o ustalenie prawa do świadczenia do ośrodka i dbałości o ich czytelność oraz możliwość łatwej weryfikacji, w celu dochowania terminów określonych w ustawie na rozpatrzenie wniosku.

W zakresie nieprawidłowości wykazanych w punkcie 3 odstąpiono od wydania zaleceń, uznając wyjaśnienia kierownika MGOPS za wystarczająco uzasadniające opisany stan rzeczy.

W zakresie nieprawidłowości odnotowanych w punktach 7, 11 i 12 odstąpiono od wydania zaleceń ze względu na zmianę stanu prawnego i wejście w życie z dniem 01.07.2019 r. nowych zapisów ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci.

Stan faktyczny został utrwalony w niniejszym wystąpieniu pokontrolnym oraz załącznikach, które zostały przekazane organowi razem z projektem wystąpienia pokontrolnego:

1. Lista sprawdzająca dot. kwestii organizacyjnych
2. Lista sprawdzająca „Zestawienie skontrolowanych wniosków o przyznanie prawa do świadczenia wychowawczego na okres zasiłkowy 2018/2019, które wpłynęły do Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pyzdrach w okresie od 1 października 2018 r. do 12 czerwca 2019 r.”
3. Zarządzenie Nr 7/2016 Kierownika Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pyzdrach z dnia 30 marca 2016 roku w sprawie nadania Regulaminu Organizacyjnego

Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pyzdrach wraz z załączonym Regulaminem

4. Wyjaśnienia kierownika MGOPS w Pyzdrach

Na tym wystąpieniu pokontrolne zakończono.

Przeprowadzenie kontroli odnotowano pod pozycją 58 w książce kontroli Urzędu Miejskiego w Pyzdrach.

POUCZENIE KOŃCOWE

Zgodnie z art. 48 ustawy z 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej od wystąpienia pokontrolnego nie przysługują środki odwoławcze.

Proszę o przekazanie informacji o sposobie wykonania zaleceń, wykorzystaniu wniosków lub przyczynach ich niewykorzystania, podjętych działaniach lub przyczynach ich niepodjęcia albo o innym sposobie usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości w terminie 30 dni od daty doręczenia niniejszego wystąpienia pokontrolnego.

Treść wystąpienia podlega udostępnieniu, zgodnie z ustawą z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (t.j. Dz. U. z 2018 r., poz. 1330 ze zm.).

Wystąpienie pokontrolne sporządzono w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach.

Z up. Wojewody Wielkopolskiego
(-) *Monika Donke-Cieślewicz*
Zastępca Dyrektora
Wydziału Polityki Społecznej

Sporządziła:
Dominika Ratajska
starszy specjalista
02.09.2019 r.